QORTI ĊIVILI – PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF DR. MIRIAM HAYMAN LL.D.

Rikors Ġuramentat Nru.: 1059/2016 MH

Illum, 19 ta' Ġunju, 2020

Pierre Darmanin

vs

Kontrollur tad-Dwana li b'ordni tal-Qorti għandu jkun imsejjaħ Direttur Ġenerali (Dwana)

Il-Qorti:

Rat **ir-rikors ġuramentat tar-rikorrent tal-21 ta' Novembru 2016** permezz ta' liema espona:

"1. Illi l-esponenti ġie mgħarraf bin-nota ta' qbid hawn fuq imsemmija numerata 246/2016 datata 8 ta' Novembru 2016 li biha l-intimat Kontrollur wettaq il-qbid tal-bastiment MV Crystal Starlight [MFA7053];

2. Illi in segwitu l-esponenti kiteb lill-intimat fl-14 ta' Novembru 2016 u għarrfu li huwa ma kienx qed jaqbel mal-ħruġ tal-imsemmija nota u li kien fi ħsiebu jikkontesta l-istess;

3. Illi l-esponenti qed iressaq dana l-umli rikors ai termini tal-artikolu 28[2] tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi l-esponenti jikkontendi li huwa ma huwiex sid il-bastiment imsemmi u għalhekk l-effetti tal-imsemmija nota ta' qbid vis a vis l-imsemmi bastiment huwa monki u nulli u per konsegwenza l-intimat ma jista' qatt jikkonfiska l-imsemmi bastiment mingħand persuna li kif ingħad anqas biss hija proprjetarja tal-imsemmi effett mobbli;

5. Illi mingħajr preġudizzju, ma kienet qed issir ebda attivita' illeċita li tippermetti li l-intimat jgħaddi biex jikkonfiska l-imsemmija opra tal-baħar u dana kif ser jirriżulta waqt is-smiegħ tal-kawża;

6. Illi mingħajr preġudizzju, hemm l-element ta' proporzjonalita' li persuna m' għandhiex tingħatalha sanzjoni li tinkludi valuri ekonomiċi li jmorru ferm u ferm oltre il-valur ekonomiku tal-ksur li allegatament jkun seħħ;

Għalhekk minħabba r-raġunijiet premessi u oħrajn li legalment jistgħu jiġu sollevati waqt is-smiegħ ta' dana l-umli rikors, l-esponenti qiegħed jitlob li huwa jikkontesta l-ordni ta' qbid hawn fuq indikata u li għalhekk l-istess nota tiġi dikjarata nulla u bla effett għal finijiet u effetti tal-liġi.

Bl-ispejjeż."

Rat **ir-risposta ġuramentata tad-Direttur Ġenerali tad-Dwana tat-8 ta' Frar 2017**[1] permezz ta' liema eċċepixxa -

[1] Fol 6 et seq

*"**(I)** Illi in linea preliminari, għandu jiġi ċċarat li fil-preżent in-nomenklatura tal-Kap tad-Dipartiment tad-Dwana hija Direttur Ġenerali (Dwana) u għalhekk jeħtieġ li issir id-debita korrezzjoni fl-atti tal-każ odjern;*

***(II)** Illi in linea preliminari ukoll, l-esponent jirrileva li in vista tal-fatt li r-rikorrent qed jiddikjara bil-ġurament tiegħu fir-Rikors Promotur li mhuwiex is-sid tal-bastiment Crystal Starlight MFA7053 (Ex MFD53), huwa għandu jiddikjara x'interess ġuridiku għandu fiċ-ċirkostanzi odjerni sabiex jikkontesta l-azzjoni odjerna;*

***(III)** Illi mingħajr preġudizzju għas suespost ukoll, għandu jiġi iċċarat li in-Nota ta' qbid bir-referenza 246/2016 datata 8 ta' Novembru 2016 maħruġa fil-konfront tar-rikorrent Pierre Darmanin mid-Dwana, jidher li diġa' qed tiġi ikkontestata permezz tar-Rikors Ġuramentat bir-referenza 1058/2016 quddiem il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili diversament preseduta;*

***(IV)** Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għas-suespost fir-rigward tal-mertu, l-allegazzjonijiet tar-rikorrent kif dedotti fir-Rikors Promotur huma infondati fil-fatt u fid-dritt għar-raġunijiet segwenti li qed jiġu elenkati mingħajr preġudizzju għal xulxin:*

(i) Illi jirriżulta mill-fatti tal-każ, li l-bastiment Crystal Starlight MFA7053 (Ex MFD53), twaqqaf mill-membri tal-Forzi Armati ta' Malta fl-ibħra territorjali Maltin fl-1 ta' Diċembru, 2011 f'ċirkostanzi suspettużi ferm. Fil-fatt, meta l-imsemmi bastiment ġie interċettat, ġie ordnat jidħol u jorbot mal-moll fil-Port il-Kbir taħt skorta tal-Forzi Armati ta' Malta. Hemmhekk, l-uffiċjali konċernati għamlu tfittxija estensiva abbord l-imsemmi bastiment fejn skoprew l-ammont komplessiv ta' (555,600) ħames mija u ħamsa u ħamsin elf u sitt mitt sigarett sdazjat tal-marki Walton, Capital u Manchester li fuqhom kien dovut

(€73,339.20) tlieta u sebgħin elf, tlett mija u disa' u tletin Ewro u għoxrin ċenteżmu dazju tas-SISA; (€9,280.74) disa' t'elef, mitejn u tmenin Ewro u erba u sebgħin ċenteżmu dazju ta' importazzjoni; (€17,771.81) sbatax-il elf, seba' mija, wieħed u sebgħin Ewro u wieħed u tmenin ċenteżmu taxxa fuq il-valur miżjud li komplessivament jammontaw għal (€100,390.76) mitt elf u tlett mija u disgħin Ewro u sitta u sebgħin ċenteżmu. Inoltre, ġew skoperti ukoll fuq l-imsemmi bastiment, (86.5) sitta u tmenin u nofs kilogrammi tabakk sdazjat tal-marka Samson li fuqu kien dovut (€7076.57) seba' t'elef, sitta u sebgħin Ewro u seba' u ħamsin ċenteżmu dazju tas-SISA; (€1036.62) elf, sitta u tletin Ewro u tnejn u sittin ċenteżmu dazju ta' importazzjoni u (€1709.49) elf, seba' mija u disa' Ewro u disa' u erbgħin ċenteżmu taxxa fuq il-valur miżjud li komplessivament jammontaw għal (€9822.68) disa' t'elef, tmien mija, tnejn u għoxrin Ewro u tmienja u sittin ċenteżmu. Illi għalhekk komplessivament kien hemm perikolat l-ammont komplessiv ta' (€110,213.44) mija u għaxar t'elef, mitejn u tlettax-il Ewro u erba' u erbgħin ċenteżmu f'telf ta' erarju pubbliku. Illi per konsegwenza ta' dan l-aġir illeċitu u sussegwentement li ġiet konkluża l-Inkjesta Maġisterjali dwar dan il-każ fil-5 t'April, 2016, l-uffiċjali tad-Dwana ipproċedew biex joħorġu n-Noti ta' Qbid bin-numru ta' referenza 245/2016 (fir-rigward tas-sigaretti sdazjati u tat-tabakk sdazjat li m'humiex kontestati permezz tal-proċedura odjerna) u n-Nota ta' Qbid bin-numru ta' referenza 246/2016 (fir-rigward tal-bastiment Crystal Starlight MFA7053 (Ex MFD53) ai termini tal-Kap 37 u 382;

(ii) Illi l-Artikolu 68 u 69 tal-Kap 37 jipprovdi b'mod ċar li l-konfiska ta' kull mezz ta' ġarr li xjentement jkun ġie użat fil-ħabi jew trasport ta' oġġetti li fuqhom ma jkunx ġie mħallas jew kawtelati t-taxxi relattivi hija waħda tassattiva. Għalhekk, l-argument tar-rikorrent li fiċ-ċirkostanzi odjerni, in-Nota ta' Qbid bir-referenza 246/2016 hija monka u nulla hija għal kollox insostenibbli stante li jirriżulta li, apparti li r-rikorrent Pierre Darmanin kien il-Kaptan tal-imsemmi

bastiment meta inqabdu l-oġġetti sdazjati abbord l-istess bastiment, hu ukoll id-Direttur u r-rappreżentant legali u ġudizzjarju tal-kumpannija Darmanin Fisheries Limited (C52075);

(V) *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri, jekk ikun il-każ.*

Għaldaqstant, l-esponent bir-rispett jitlob li din l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiċħad it-talbiet tar-rikorrent kif dedotti fir-Rikors bħala infondati fil-fatt u fid-dritt; bl-ispejjeż kontra r-rikorrent."

Rat il-provi mressqa mill-partijiet u semgħet it-trattazzjoni finali tad-difensuri tagħhom.

Rat li l-kawża tħalliet għall-lum għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat:

Bis-saħħa tal-proċeduri odjerni r-rikorrent qiegħed tikkontesta Nota ta' Qbid bin-Numru 246/16 permezz ta' liema l-intimat qabad il-bastiment bl-isem ta' MV Crystal Starlight stante li fil-fehma tiegħu kien użat għal attivita' illeċita. Ir-rikorrent qiegħed jattakka l-validita' ta' tali Nota ta' Qbid u jitlob id-dikjarazzjoni ta' nullita' tagħha.

Minn naħa l-oħra l-intimat qiegħed jopponi t-talba tar-rikorrent għaliex isostni li n-Nota ta' Qbid impunjata nħarġet skont il-liġi wara li minn tfittxija li saret minn membri tal-Forzi Armati u uffiċjali tad-Dwana fuq il-bastiment in kwistjoni nstabu eluf ta' sigaretti sdazjati u tabakk sdazjat. Mill-investigazzjonijiet li saru rriżulta li fuq dawn is-sigaretti misjuba kienu dovuti eluf ta' Ewro f'dazju tas-Sisa, dazju ta' mportazzjoni u taxxa fuq il-valur mizjud, kollha riżultanti f'telf

għall-erarju pubbliku. L-intimat għalhekk jiġġustifika l-ħruġ tan-Nota ta' Qbid fir-rigward tas-sigaretti sdazjati (Nru 245/16 – mertu ta' proċeduri separati) u n-Nota ta' Qbid mertu ta' dawn il-proċeduri fir-rigward tal-mezz tal-ġarr u ċioe' l-bastiment Crystal Starlight a tenur tal-Kap 37 u l-Kap 382.

Sintetikament mill-atti jirriżulta li –

i. **Fit-8 ta' Novembru 2016**[2] l-intimat ħareġ Nota ta' Qbid Nru 246/2016 permezz ta' liema r-rikorrent ġie nfurmat li l-bastiment bl-isem ta' MV Crystal Starlight – MFA 7053 (Ex MFD53) ġie maqbud mid-Dipartiment tad-Dwana peress li fl-1 ta' Diċembru 2011 intuża bħala mezz ta' ġarr ta' sigaretti u tabakk soġġetti għall-konfiska taħt l-Ordinanza tad-Dwana u l-Att dwar id-Dazju tas-Sisa. Dan bi ksur tal-artikoli 68(1), 69 (1) (2), tal-Ordinanza tad-Dwana, Kap 37 u kif ukoll tal-artikolu 17 (2) tal-Att dwar id-Dazju tas-Sisa, Kap 382 tal-Ligijiet ta' Malta;

ii. Ukoll fit-**8 ta' Novembru 2016** l-intimat ħareġ Nota ta' Qbid Nru 245/2016 fir-rigward tas-sigaretti sdazjati u t-tabakk sdazjat li jinsabu kontestati fi proċeduri quddiem din il-Qorti diversament preseduta fl-ismijiet *Pierre Darmanin vs Kontrollur tad-Dwana* Rik Nru 1058/16 u li jinsabu differiti għas-26 t'Ottubru 2020 għas-sentenza;

iii. Skont ir-rikorrent[3] il-bastiment in kwistjoni jaħdem xogħol relatat ma' *fish farms* tat-tonn. Xi jumejn qabel ma nħarġu n-Noti ta' Qbid imsemmija, ir-rikorrent u membri oħra tal-ekwipaġġ tal-bastiment marru jagħtu xi xbieki tat-tonn lill-bastiment ieħor fuq il-baħar stess u kienu madwar mitejn u ħamsin mil ġol-grigal ta' Malta. Xehed li meta kienu fuq il-baħar sabu ħafna containers kif ukoll ħafna għamara u sigaretti f'wiċċ il-baħar. Hu qal li sabu dan kollu wara maltemp kbir u probabilment kienu waqgħu minn fuq xi vapur. Żied jgħid li huma ġabru dawn is-sigaretti pero' indunaw li kienu kollha mxarrbin u ma kellhomx valur. Pero' sabiex ma jitfgħuhomx lura fil-baħar għax iħammġu ddeċidew li malli jidħlu lura fl-ibħra territorjali ta' Malta javżaw lill-Awtoritajiet ħalli jieħdu ħsieb jiddistruġġuhom huma. Pero' dan ma laħaqx seħħ għax ġew imwaqqfa qabel mill-Forzi Armati ta' Malta sabiex jagħmlulhom spezzjoni meta kienu għadhom barra mill-port ta' Malta. Ir-rikorrent sostna li huma ma sabu ebda oġġezzjoni li l-awtoritajiet jagħmlu din l-ispezzjoni għax il-bastiment ma kellu xejn irregolari u l-oġġetti maqbuda kienu kollha mxarrbin bil-baħar u ma kellhomx valur fis-suq. Għalhekk fil-fehma tiegħu l-aġir tal-intimat kien bla sens u sproporzjonat għax apparti l-oġġetti konfiskati ġie konfiskat ukoll il-vapur.

---

[2] Fol 3

[3] Affidavit a fol 46 et seq

iv. Skont ix-xhieda mressqa mill-intimat[4], fid-29 ta' Novembru 2011 l-uffiċjali tal-Forzi Armati kienu rċevew informazzjoni mingħand aġenzija oħra li seta' ser ikun qed isir trasferiment ta' oġġetti bil-kuntrabandu f'lokazzjoni partikolari. Huma pproċedew lejn il-lokazzjoni u circa 35 mil qabel ma waslu fiha nnutaw lanċa (dik mertu tal-proċeduri odjerni) miexja lejn il-lokazzjoni ndikata u kif waslet hemm l-ajruplan tagħhom innota wkoll bastiment ieħor wieqaf f'dik il-lokazzjoni. Sussegwentement fl-1 ta' Diċembru 2011 lanċa tal-Forzi Armati nterċettaw il-bastiment MV Crystal Starlight u wara li telgħu fuqu biex jagħmlu spezzjoni sabu kwantita' kbira ta' sigaretti u tabakk tal-brim sdazjati. Dawn ma kinux in plain view iżda nstabu moħbija f'xi partijiet tal-bastiment. L-uffiċjali identifikaw lir-rikorrent bħala s-sid tal-bastiment u meta qabel l-ispezzjoni staqsewh jekk kellux merkanzija abbord irrisponda fin-negattiv. Skont ix-xhieda tal-intimati s-sigaretti u t-tabakk sdazjati fil-maġġor parti tagħhom kienu f'kundizzjoni tajba u mhux imxarrbin. Id-dazju ta' l-importazzjoni fuq il-prodotti tat-tabakk li nstabu jammonta għal €10,317.36, id-dazju tas-SISA jammonta għal €80,415.77 filwaqt li t-Taxxa fuq il-Valur Miżjud tammonta għal €19,481.31. Il-valur totali ta' taxxi evażi fuq il-555,600 sigarett sdazjat u fuq is-86.5 kilogramm tabakk tal-brim sdazjat jammonta għal €110,214.44.

v. Fil-preżent in konnessjoni mal-istess episodju hemm pendenti wkoll proċeduri quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali fl-ismijiet *Il-Pulizija vs Pierre Darmanin*.

L-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-intimat tirrigwarda n-nomenklatura tal-Kap tad-Dipartiment, li tirriżulta ġustifikata u għalhekk sejra tintlaqa'.

It-tieni eċċezzjoni preliminari tal-intimat tirrigwarda l-interess ġuridiku tar-rikorrent -

"*....in vista tal-fatt li r-rikorrent qed jiddikjara bil-ġurament tiegħu fir-Rikors Promotur li mhuwiex is-sid tal-bastiment Crystal Starlight MFA7053 (Ex MFD53), huwa għandu jiddikjara x'interess ġuridiku għandu fiċ-ċirkostanzi odjerni sabiex jikkontesta l-azzjoni odjerna;*"

Il-ġurisprudenza li tirrigwarda l-interess ġuridiku meħtieg sabiex persuna tkun tista' tipprocedi fil-Qorti b'kawża kontra persuna jew persuni oħra hija voluminuża. Fil-każ fl-ismijiet **Integrated-Capabilities (Malta) Ltd et vs Crowd Shout Holdings Ltd et deċiż fil-31 t'Ottubru 2016** il-Qorti qalet hekk-

[4] Fol 102 et seq

*"Fis-sentenza li tat fit-23 ta` April 2013 fil-kawża **"Amedeo Barletta noe et v. L-Awtorita` tas-Servizzi Finanzjarji ta` Malta"** din il-Qorti (PA/JRM) qalet hekk:-*

*"Illi l-Qorti tqis li meta wieħed iħares lejn is-siwi ta` eċċezzjoni li tqanqal dubju dwar jekk hemmx tassew l-interess ġuridiku tal-parti attriċi li ssostni l-kawża, wieħed irid iżomm ma` dak li jipprovdi l-artikolu 780 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta` Malta u mal-prinċipji li sa minn zmien twil ilu ssawru biex ifissru x`inhu meħtieġ biex tali interess isejjes il-jedd tal-azzjoni. Biex tali interess ikun tutelat minn karattru ġuridiku, irid ikun iwassal għal riżultat ta` utilita` u vantaġġ għal min irid jeżerċita l-jedd (Ara App. Ċiv. 13.2.1953 fil-kawża fl-ismijiet **Manche` vs Montebello** (Kollez. Vol: XXXVII.i.56), b`mod li jekk l-azzjoni ma tistax twassal biex ipproduċi tali riżultat għal min jibdiha, dik l-azzjoni ma tistax treġi (P.A. 7.1.1953 fil-kawża fl-ismijiet **Camilleri vs Sammut** (Kollez. Vol: XXXVII.ii.605). Kien minħabba dan il-prinċipju li għadd ta` sentenzi caħdu l-jedd tal-azzjoni lil min ried jikseb`sentenza biss dikjarazzjoni mingħajr oġġett materjali (Ara App. Ċiv. 8.6.1942 fil-kawża fl-ismijiet **Cortis vs Bonello** (Kollez. Vol: XXXI.i.218);*

*Illi, minbarra dan, u dejjem għal dak li jirrigwarda l-aspett tal-attwalita` tal-interess f`attur, irid jintwera li dak l-interess jibqa` jseħħ matul il-ħajja kollha tal-azzjoni, u mhux biss fil-bidu tagħha, għaliex jekk dan l-interess jintemm fix-xejn, il-konsegwenza immedjata tkun li l-imħarrek jinħeles milli jibqa` fil-kawża (App. Ċiv. 17.2.1993 fil-kawża fl-ismijiet **Sammut et noe vs Attard** (Kollez. Vol: LXXVII.ii.246).*

*Hu stabilit ukoll mill-Qrati li dak li jfisser l-interess tal-attur għandu jkun jidher mill-att innifisu li bih tinbeda kawża (Ara App. Ċiv. 3.12.1984 fil-kawża fl-ismijiet **Borg vs Caruana** (Kollez. Vol: LXVIII.ii.232) u l-għadd ta` sentenzi hemm imsemmija, u għalkemm il-mottiv tal-interess mhux meħtieġ li jkun imsemmi fir-Rikors Maħluf, għandu jirriżulta mill-provi jekk kemm-il darba jiġi kuntrastat (Ara App. Ċiv. 12.12.1983 fil-kawża fl-ismijiet **Ignazio Gatt vs Michael Debono et**). Illi l-interess mhux tabilfors ikun wieħed li jiġi kwantifikat f`somma determinata ta` flus jew ġid, u jista` jeżisti wkoll fejn jimmira li jħares jew jagħti għarfien għal jedd morali jew suġġettiv (P.A. 13.10.1952 fil-kawża fl-ismijiet **Axiaq vs Mizzi noe et** (Kollez. Vol: XXXVI.ii.532), imbasta l-jedd invokat ma jkunx wieħed ipotetiku (App. Ċiv. 15.12.1932 fil-kawża fl-ismijiet **Scolaro vs Bailey** (Kollez. Vol: XXVII.ii.195);"*

*Hekk ukoll fis-sentenza li tat fis-17 ta` Mejju 2011 fil-kawża "**MrBookmaker.com Ltd. v. Stichting De Nationale Sporttotalisator, entita` estera**" din il-Qorti (PA/FS) qalet:-*

*"Din il-Qorti kif presjeduta, fil-kawża fl-ismijiet **Maria Tabone et vs Joseph Schembri**, deċiża fit-30 ta` Jannar, 2007 qalet: "Dwar il-kunċett ta` l-interess ġuridiku, jibda biex jingħad, li - Fil-kawża fl-ismijiet **Giulia Maria Millard vs George Said et noe** deċiża mill-Onorabbli Qorti ta` l-Appell Superjuri [LXXII-I-II-299] ingħad li biex wieħed jista` jingħad li għandu interess ġuridiku li jipproponi azzjoni, hemm bżonn li l-kawża li jipproponi tkun tista' tipproduċilu riżultat utli jew vantaġġjuż għalih.*

*Fil-kawża fl-ismijiet **Alexander Eminyan vs John Mousu` pro et nomine** deċiża mill-Onorabbli Qorti ta` l-Appell Superjuri fit-28 ta` Frar, 1997 [LXXXI-11-429] ġie ritenut li l-interess ġuridiku jrid ikun reali u attwali u għandu jiskaturixxi minn vjolazzjoni jew theddida ta` vjolazzjoni ta` xi dritt li jappartjeni lill-attur u f`dan is-sens allura jrid ukoll ikun personali. Irid jiġi stabbilit in-ness ġuridiku bejn l-aġir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-preġudizzju allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-preġudizzju allegatament subit mill-attur konsegwenzjali għal tali aġir.*

*L-interess irid ikun ġuridiku, ċioe` bbażat fuq xi dritt pretiż leż ta` l-atturi. (Mattirolo Vol. I pag.50; Mortara VoII p.588). Il-**Mattirolo** f`dan ir-rigward jispjega li :-*

"L`azione compete soltanto e tutela dei diritti; l`interesse e` scompagnato dal diritto, non vi ha azione, non guidizio possibile; cosi che, per istituire un giudizio, non basta che un fatto d`altro pregudichi I nostri interessi, ma occorre che questo fatto arrechi un danno giuridico, che non esiste se non e` `injuria datum`, se cioe` non e` prodotto da chi esorbitando dalla sfera del diritto proprio, offende un nostro diritto."

Il-liġi qegħda hemm biex tipproteġi dak l-interess li għandu dritt bħala bażi tiegħu. Huwa għalhekk, li jingħad li l-interess huwa l-miżura ta` l-azzjoni.L-interess irid ikun dirett, personali, konkret jew attwali ċjoe' jrid joħroġ minn stat attwali ta` vjolazzjoni ta` dritt. (Ara **Philip Andrew Ransley et vs Emanuel Coleiro et noe** deċiża mill-Qorti ta` l-Appell fid-29 ta` Jannar 1997).

*Illi minbarra dan, u dejjem għal dak li jirrigwarda l-aspett ta` l-attwalita` tal-interess f`attur, irid jintwera li dak l-interess jibqa` jseħħ matul il-ħajja kollha tal-azzjoni, u mhux biss fil-bidu tagħha, għaliex jekk dan l-interess jonqos, il-konsegwenza hija li l-konvenut jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju. Hekk ġie ritenut fil-kawża **Joseph Sammut et noe vs Carmelo Attard** Appell Ċivili datat 17 ta` Frar 1993. Illi ġie ritenut ukoll li l-interess mhux bilfors ikun wieħed li jiġi kwantifikat f`somma determinata ta` flus jew ġid, u jista` jkun ukoll meqjus imsejjes, jekk jimmira li jħares jew jagħti għarfien għall-jedd morali jew suġġettiv, imbasta l-jedd invokat ma jkunx wieħed ipotetiku. (Ara **Axiaq vs Mizzi***

***noe et** Prim Awla Qorti Ċivili deċiża fit-13 ta` Ottubru 1952, **Scolaro vs Bailey**, Appell Ċivili deċiż fil-15 ta` Diċembru 1932, **Tarcisio Barbara vs Emanuel Azzopardi, John Bondin**, Prim`Awla Qorti Ċivili deċiż fit- 28 ta` Marzu 2003).*

*Dan il-prinċipju ġie ribadit fil-kawża **Falzon Sant Manduca vs Weale**, deċiża mill-Qorti ta` l-Appell fid-9 ta` Jannar 1959, fejn intqal li l-interess irid ikun ġuridiku, jiġifieri jkollu l-elementi meħtieġa biex isawru l-interess ta` l-attur, iżda dan l-interess m`hemmx għalfejn ikun jissarraf fi flus jew f`valur ekonomiku. Il-Qrati tagħna, saħansitra taw deċiżjonijiet fis-sens li persuna għandha nteress li tiġi msejħa fil-kawża anke fejn la tista` tirbaħ il-kawża u lanqas tista` tiġi kkundannata, imma biss għaliex il-kwistjoni tirrigwarda jeddijiet tagħha u għall-integrita` tal-ġudizzju. (Ara **Lawrence Farrugia vs Joseph Fava** deċiża mill-Qorti ta` l-Appell fit-18 ta` Mejju 1995).*

Għalhekk jekk wieħed jipprova jiġbor dawn il-prinċipji fil-qasir wieħed jista` jgħid li l-interess ġuridiku:

-irid ikun attwali [jeżisti fil-mument li tiġi proposta l-azzjoni riferibbilment għal ksur ta` jedd u jibqa` jeżisti fil-kors kollu tal-kawża]
- irid ikun dirett
- irid ikun leġittimu [konformi għal dritt ta` l-attur, u mhux biss interess]
- irid ikun ġuridiku [interess li jadixxi l-Qorti biex jottjeni dak li jitlob]
- l-azzjoni trid tkun kapaċi li twassal lill-attur għall-otteniment ta` vantaġġ u utilita`
- għandu jiskaturixxi minn vjolazzjoni jew theddida ta` vjolazzjoni ta` xi dritt li jappartjeni lill-attur
- il-kawża li jipproponi tkun tista` tipproduċilu riżultat utli jew vantaġġjuż għalih.
- Irid jiġi stabbilit in-ness ġuridiku bejn l-aġir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-preġudizzju allegatament subit mill-attur konsegwenzjali għal tali aġir
- Ma jistax ikun ipotetiku, għalkemm jista` jirreferi għal jedd morali jew suġġettiv."

*Illi fis-sentenza **Onor. E. Fenech Adami vs Dr. George Abela et** (App. Ċiv. (Imħ JSP) – 6 ta` Ottubru 1999 – Vol. LXXXIII. Ii.331) l-Onorabbli Qorti ta` l-Appell sostniet:-*

"Illi d-definizzjoni aċċettata fil-ġurisprudenza nostrana ta` interess ġuridiku hija dik tal-**Mortara** li jgħid li l-interess ġuridiku huwa `l`utilita` finale della domanda giudiziale nel tema dell`asserita` esistenza o violazione del diritto".

Illi għalkemm fis-sistema tagħna tista` tingħata dikjaratorja huwa rekwizit essenzjali li jkun hemm dritt legali li jkun il-bażi li bih l-attur ikun jista` jippromwovi u jitlob l-aċċertament tiegħu permezz ta` l-awtorita` ġudizzjarja."

Fil-kawża **Emilio Persiano vs Il-Kummissarju tal- Pulizija fil-kwalita` tiegħu bħala Uffiċjal Prinċipali ta` l- Immigrazzjoni** *(P.A. (JRM) 18 ta` Jannar 2001 – Ċit. Numru 1790/00/JRM), il-Qorti qalet hekk :-*

"Illi għal bosta snin il-Qrati tagħna fissru li l-elementi meħtieġa biex isawru interess ta` l-attur f`kawża huma tlieta, u jiġifieri li l-interess irid ikun ġuridiku, li l-interess irid ikun dirett u personali u li dak l-interess ikun attwali. B`ta` l-ewwel, wieħed jifhem li dak l-interess għandu jkollu mqar iż-żerriegħa ta` l-eżistenza ta` jedd u l-ħtieġa li tilqa` għal kull attentat ta` ksur tiegħu minn ħaddieħor. Dan l-interess m`hemmx għalfejn ikun jissarraf fi flus jew f`valur ekonomiku [ara per eżempju, Qorti ta` l-Appell fil-kawża fl-ismijiet "***Falzon Sant Manduca vs Weale***", maqtugħa fid-9 ta` Jannar 1959, Kollezz. Vol XLIII.i.11".

Fis-sentenza fl-ismijiet **J. Muscat et vs R. Buttigieg et** *(App. Ċiv. 27 ta` Marzu 1990 – Vol. LXXIV.iii.481) intqal: "L-interess irid ikun a) ġuridiku, jiġifieri d-domanda jrid ikun fiha ipotesi ta` l-eżistenza ta` dritt u l-vjolazzjoni tiegħu: b) dirett u personali: fis-sens li huwa dirett meta jeżisti fil-kontestazzjoni jew fil-konsegwenzi tagħha, personali fis-sens li jirrigwarda l-attur, ħlief fl-azzjoni popolari; c) attwali fis-sens li jrid joħroġ minn stat attwali ta` vjolazzjoni ta` dritt, jiġifieri l-vjolazzjoni attwali tal-liġi trid tikkonsisti f`kondizzjoni pożittiva jew negattiva kontrarja għall-godiment ta` dritt legalment appartenenti jew spettanti lid-detentur."*

Fil-kawża deċiża mill-Prim`Awla fit-2 ta` Mejju, 2002 fl-ismijiet **George Laferla et vs Joseph Lauri et** *ingħad li: "Huwa risaput li l-interess ta` l-attur f`kawża jrid jibqa` jissussisti matul il-ħajja ta` l-azzjoni, għaliex jekk tali interess jiġi nieqes, il-kawża ma tkunx tista` tissokta (ara "***Calleja vs Micallef***" deċiża mill-Qorti ta` l-Appell fl-1 ta`April, 1992, u "***Sammut vs Attard***" deċiża wkoll mill-istess Qorti ta` l-Appell fis-17 ta` Frar, 1993).*

*Il-Qorti tosserva wkoll li l-interess ġuridiku, irid jissussisti matul il-ħajja ta` l-azzjoni. Meta dan l-interess tal-kumpanija attriċi naqas, il-konsegwenza immedjata hija li l-konvenut għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju. (***Joseph Sammut et noe vs Carmelo Attard***; App. Ċiv., 17.2.1993, Vol. LXXVII).*

Illi f`sentenza oħra tas-17 ta` Frar 1993, l-Onorabbli Qorti ta` l-Appell fl-ismijiet* **Joseph Sammut et noe vs Carmelo Attard** *qalet li: "l-interess ġuridiku huwa risaput, irid jissussisti matul il-ħajja ta` l-azzjoni".

*Ta` l-istess portata kienet is-sentenza li tat din il-Qorti (PA/RCP) fis- 26 ta` April, 2012 fil-kawża "***Nicholas de Giorgio v. Vincent Paul Savona et***" fejn ingħad hekk :-*

*"Illi dwar in-nuqqas ta` interess ġuridiku tal-attur fil-mument li preżenta l-kawża huwa rilevanti li jingħad li "biex wieħed jipproponi domanda f`ġudizzju, kif ukoll biex imantniha, hemm bżonn li jkollu interess fiha, jiġifieri hemm bżonn illi d-domanda ġġiblu riżultat utli jew vantaġġjuż" ("***Beatrice Manche noe –vsMaria Montebello***" A.C. - 13 ta` Frar 1953), "b`mod li jekk l-azzjoni ma twassalx biex tipproduċi tali riżultat għal min jipproponiha, dik l-azzjoni ma tistax treġi" ("***Giuseppe Camilleri et –vs Giuseppe Sammut et***"P.A. - 7 ta` Jannar 1953) u jekk ir-riżultat, jew sentenza, ma jkunx jista` jiġi użufruwit, dik l-azzjoni ma tistax tiġi protetta ("***Michelangelo Bond –vs- Carmelo Mangion et***" A.C. 27 ta` Mejju 1991; u "***Albert Calleja–vsOrazio Micallef***" A.C. - 1 ta` April 1992).*

*Fuq il-kunċett tar-riżultat vantaġġuż jew utli, ossija ta` l-utilita` ġuridika issir riferenza għas-sentenzi fl-ismijiet "***Veronica Farrugia et –vs Mary Buhagiar***" (A.C. - 2 ta` April 1993) u "***Joseph Attard et –vs Paul Baldacchino***" (A.C. - 5 ta` Ottubru 2001)."*

L-eċċezzjoni in eżami hija nfondata anzi frivola. Ir-rikorrent qiegħed jattakka n-Nota ta' Qbid 246/16 li nħarġet proprju fuq ismu bħala l-allegat sid tal-bastiment. Huwa minnu li huwa qiegħed jallega li mhuwhiex is-sid iżda din hija kwistjoni ta' prova fil-mertu u huwa ċertament għandu l-interess ġuridiku meħtieġ, fit-termini tal-ġurisprudenza ċitata, sabiex permezz tal-kawża odjerna javvanza l-pretensjonijiet tiegħu fir-rigward tan-Nota ta' Qbid in kwistjoni.

L-eċċezzjoni hija miċħuda.

It-tielet eċċezzjoni tal-intimat ukoll ser tiġi miċħuda peress li, kif irriżulta mill-provi, hija n-Nota ta' Qbid 245/2016 rigwardanti s-sigaretti sdazjati u t-tabakk sdazjat u mhux dik mertu tal-proċeduri odjerni li qegħda tiġi attakkata fil-kawża Rik 1058/16 quddiem din il-Qorti diversament preseduta.

Fil-mertu r-rikorrent ressaq l-azzjoni tiegħu a tenur tal-**artikolu 28 tal-Att dwar id-Dazju tas-Sisa (Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta)** li jipprovdi hekk -

"28.(1) Kull min jippretendi li xi oġġett maqbud ma kellux jiġi maqbud (din il-persuna hi hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu u fl-artikolu 29 imsejħa "ir-rikorrent") għandu, fi żmien tletin jum mid-data tal-avviż tal-qbid jagħti avviż bil-miktub dwar dik it-talba lill-Kummissarju.

(2) Ir-rikorrent għandu, fi żmien tletin jum mid-data li fiha jkun ingħata l-avviż, jibda proċedimenti fil-qorti ċivili kompetenti biex jiġi dikjarat li dawk l-oġġetti ma kellhomx jinqabdu, u fin-nuqqas jiġi meqjus li t-talba tkun ġiet deżerta."

Ir-rikorrent jikkontendi li l-vapur in kwistjoni ma kellux jiġi maqbud għaliex:

A. huwa mhuwhiex is-sid tal-bastiment u għalhekk in-Nota ta' Qbid hija monka;

B. ma kienet qed issir ebda attivita' lleċita li tiġġustifika l-Qbid; u

Ċ. il-Qbid ikkostitwixxa nuqqas ta' proporzjonalita' peress li l-valur ekonomiku tal-bastiment hija ferm ogħla minn dak tal-ksur li allegatament seħħ.

Naturalment l-oneru tal-prova dwar jekk in-Nota ta' Qbid 246/2016 għandhiex tiġi dikjarata nulla u bla effett tispetta lir-rikorrent. Kif jipprovdi **l-artikolu 77 tal-Ordinanza tad-Dwana (Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta) -**

"Jekk meta jiġu mitluba lura oġġetti, maqbuda minħabba nuqqas ta' ħlas ta' dazju, jew għal raġuni oħra li ġġib magħha l-konfiska, inkella fi proċedimenti għall-ġbir ta' xi piena ta' flus jew xort'oħra skont din l-Ordinanza tinqala' kwistjoni dwar jekk id-dazju li jmiss fuq dawk l-oġġetti kienx ġie mħallas, jew jekk dawk l-oġġetti kienux ġew importati jew trasburdati jew żbarkati skont il-liġi, jew dwar il-lok minn fejn kienu ġew dawk l-oġġetti, f'kull wieħed minn dawn il-każijiet il-prova tiegħu tmiss lill-persuna li tagħmel dik it-talba jew lill-imputat li kontra tiegħu jsir dak il-proċediment, skont il-każ."

In-Nota ta' Qbid in eżami inħarġet a bażi ta' ksur tas-segwenti artikoli –

<u>Kap 37</u>

"68.(1) Il-bastimenti, il-vetturi jew mezzi oħra ta' ġarr, flimkien maż-żwiemel jew annimali u ħwejjeġ oħra li jkun sar xjentement użu minnhom fl-importazzjoni, fl-iżbark, fit-twarrib, fit-tiżmim, fil-ħabi, jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkunu, taħt din l-Ordinanza, suġġetti għal konfiska għandhom jiġu kkonfiskati:"

69.(1) Il-bastimenti, l-oġġetti, il-vetturi jew mezzi oħra ta' ġarr, flimkien maż-żwiemel jew annimali jew ħwejjeġ oħra suġġetti għal konfiska, jistgħu jiġu maqbuda f'kull lok, sew fuq l-art kemm fuq il-baħar, minn kull uffiċjal tad-dwana jew tal-Pulizija, u meta dawn il-bastimenti, oġġetti, vetturi jew mezzi oħra ta' ġarr flimkien maż-żwiemel u annimali u ħwejjeġ oħra jiġu hekk maqbuda,

għandhom jitqiegħdu minnufih taħt idejn il-Kummissarju jew b'xi mod ieħor jitpoġġew f'qagħda sikura fejn il-Kummissarju jkollu kontroll.

(2) Fil-konfiska ta' bastimenti, vetturi jew annimali jitqiesu li jidħlu l-armar, il-għodod u t-tagħmir tagħhom, u fil-konfiska ta' oġġetti jitqiesu li jidħlu l-kollijiet li fihom jinsabu l-oġġetti u dakkollu li l-kollijiet ikun fihom."

Kap 382

"17(2) ......vetturi, il-bastimenti jew mezzi oħrata' ġarr, użati jew li ser ikunu użati għal importazzjoni, fl-iżbark, fit-twarrib, fiż-żamma, fil-ħabi, jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkunu, taħt dan l-Att, soġġetti għal konfiska flimkien mal-proprjetà, mobbli jew immobbli, illi fiha jinstabu l-oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkun soġġett għal konfiska, għandhom jiġu konfiskati."

In linea ta' ġurisprudenza u bħala prinċipju ġenerali ngħad hekk fil-każ **John Ellul vs Direttur Ġenerali (Dwana) deċiż fl-24 ta' Settembru 2019 -**

"11. Fis-Sentenza ***Priscilla Cassar -vs- Il-Kontrollur tad-Dwana*** *mogħtija fid-29 ta' Jannar 2010, il-Qorti tal-Appell spjegat li "Dak li trid tara l-Qorti f'dawn il-proċeduri huwa li teżamina ċ-ċirkostanzi tal-każ fid-dawl tal-liġijiet doganali applikabbli u tara jekk ir-rikorrent huwiex intitolat li jieħu "lura l-ħwejjeg hekk konfiskati". ...* ***Id-dmir tal-Qorti f'dawn ic-ċirkostanzi hu mhux li tiddikjara valida jew nulla n-Nota ta' Qbid maħruġa mill-intimat ... iżda li teżamina u tiddetermina jekk effettivament kienx hemm il-ksur allegat tad-disposizzjonijiet invokati mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid u għalhekk jekk il-qbid tal-oġġetti relattivi kienx legalment ġustifikat****." (emfażi u sottolinear tal-Qorti)."*

A. Ir-rikorrent jikkontendi li huwa la hu s-sid u lanqas kien il-kaptan tal-bastiment MV Crystal Starlight dakinhar u għalhekk l-effetti tan-Nota ta'Qbid 246/16 huma monki.

Il-Qorti tagħmel is-segwenti osservazzjonijiet –

i. Bħala fatt, in-Nota ta' Qbid 246/16 fir-rigward tal-vapur Crystal Starlight MFA (ex MFD 53) ħarġet fuq isem Pierre Darmanin. Bħala fatt ukoll pero', in-Nota tindika biss u taqra t-*"Tagħrif dwar il-Persuni Konċernati/Particulars of the Persons Concerned."* Ma tagħmilx ebda referenza speċifika għal sid/sidien kif allura jippretendi bl-attakk tiegħu r-rikorrenti;

ii. Mill-provi rriżulta li l-vapur mertu tal-proċeduri odjerni huwa reġistrat fuq is-soċjeta' Darmanin Fisheries Ltd u ilu hekk reġistrat sa mit-3 ta' Mejju 2011 u hekk għadu sal-lum. L-applikazzjoni għar-reġistrazzjoni saret mir-rikorrent Pierre Darmanin bħala direttur tas-soċjeta' msemmija[5]. Apparti li huwa l-uniku Direttur, ir-rikorrent huwa wkoll wkoll azzjonist maġġoritarju tal-kumpanija u għandu r-rappreżentanza legali u ġuridika tagħha. L-indirizz reġistrat tal-kumpanija huwa Solaris, Triq Dun Nard Mallia, Żurrieq[6]. Dan l-indirizz huwa l-istess wieħed tar-residenza tar-rikorrent u li huwa ndikat fuq in-Nota ta' Qbid;

iii. Jiġi nnutat ukoll li fil-formola *"Items withheld by Customs"* huwa f'isem ir-rikorrent li ġew iddikjarati li ttieħdu mill-uffiċjali tad-Dwana l-oġġetti li kienu fil-pussess tiegħu. U apparti d-dettalji personali tiegħu inkluż il-karta tal-identita' u l-indirizz personali kien ir-rikorrent innifsu li ffirma[7];

iv. Ma nġibux provi konkreti li juru formalment min kien il-kaptan tal-vapur dakinhar. Il-*crew list* esibita in atti ma tindikax minn kien il-kaptan[8]. Ir-rikorrent jgħid li dan kien persuna ta' nazzjonalita' Indoneżjana bl-isem ta' Valian[9]. In kontro-eżami xehed vagament li kien ċertu Ionos Valian u li ma jaħsibx li kien jinsab Malta iżda baqa' jiċħad li huwa kien responsabbli għall-bastiment[10];

v. **L-artikolu 27 (1) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta** jgħid hekk -

"Uffiċjal tas-sisa għandu jagħti avviż dwar kull qbid u r-raġunijiet dwaru lil kull persuna li, skont il-fehma tal-uffiċjal, kienet fiż-żmien li sar il-qbid is-sid jew is-sidien tal-oġġett, jekk magħrufa, u min ikun wettaq ir-reat."

vi. **L-artikolu 72 (1) tal-Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta** jipprovdi hekk -

"Kull meta jsir qbid, barra minn meta jsir quddiem il-ħati jew is-sid, ta' oġġetti suġġetti għal konfiska taħt din l-Ordinanza, l-uffiċjal li jagħmel il-qbid għandu jagħti avviż bil-miktub ta' dan il-qbid u tar-raġuni tiegħu lil sid l-oġġetti maqbuda, jekk magħruf, sew billi jagħti dan l-avviż lilu personalment jew b'ittra irreġistrata indirizzata lilu jew imħollija fil-lok magħruf bħala l-aħħar li fih kien joqgħod jew li kellu n-negozju tiegħu f'Malta."

[5] Fol 69 et seq
[6] Fol 75 et seq
[7] Fol 124
[8] Fol 77
[9] Fol 46 et seq
[10] Fol 138 et seq

vii. Ingħad hekk fil-każ **Louis Camilleri vs Kontrollur tad-Dwana deċiż fit-3 ta' Diċembru 2010 -**

"....kif osservat din il-Qorti fil-kawża fl-ismijiet ***Joseph Schembri vs Kontrollur tad-Dwana*** *deċiża fit-3 ta' Ottubru, 2001: "..... L-avviż imsemmi fl-Artiklu 72 ma hu xejn ħlief rekwiżit mil-liġi biex il-parti interessata tkun taf bil-qbid u b'hekk tkun tista' tieħu dawk il-passi kollha lilha permessi bil-liġi."*

viii. Isegwi mis-suespost li l-liġi applikabbli mhijiex riġida u tassattiva fir-rigward tant li titlob biss il-ħruġ tan-Nota ta' Qbid tinħareġ fuq min *"fil-fehma tal-uffiċjal",* kien is-sid u min ikun wettaq ir-reat. Tenut kont tal-fatt fost oħrajn li r-rikorrent kien il-persuna li f'ismu ġie dikjarat li ttieħdu mill-pussess tiegħu l-oġġetti maqbuda, dikjarazzjoni li huwa ma ċaħadx mal-awtoritajiet f'dak il-mument *a tempo vergine*, huwa ferm plawsibbli li l-uffiċjali jqisu lir-rikorrent bħala s-sid fil-fehma tagħhom;

ix. Inoltre, kif anke ritenut fil-ġurisprudenza ċitata, l-għan ewlieni tal-liġi huwa li dik il-parti interessata tkun taf bil-qbid u b'hekk tkun tista' tieħu dawk il-passi kollha lilha permessi bil-liġi sabiex tissalvagwardja d-drittijiet tagħha. Ċertament li r-rikorrent, *qua* Direttur u azzjonist tas-soċjeta' li fuq isimha huwa reġistrat il-bastiment maqbud, għandu kull interess[11] li jkun infurmat bil-Qbid tal-istess bastiment;

x. Iżda fuq kollox u aktar importanti minn hekk huwa li dawn huma proċeduri *in rem* li finalment huma marbuta mal-bastiment u mhux mal-persuna li lilha jappartjeni. B'hekk il-konsapevolezza o meno ta' min kien is-sid tal-bastiment u l-*buona* jew *mala fede* tiegħu huma mmaterjali għar-riżoluzzjoni tal-vertenza odjerna;

xi. Dan apparti l-prinċipju stabbilit mill-ġurisprudenza li l-għan ta' proċeduri bħal dawk odjeni mhuwhiex li jfittxu n-Nullita' ta' Nota ta' Qbid a bażi ta' xi teknikalita' kif indikat mir-rikorrent, iżda li jiġi determinat jekk effettivament kienx hemm il-ksur allegat tad-disposizzjonijiet invokati mill-intimat biex jiġġustifika l-qbid u għalhekk jekk il-qbid tal-oġġetti relattivi kienx legalment ġustifikat.

Għalhekk tħares minn fejn tħares lejh, l-argument imressaq mir-rikorrent dwar il-fatt lin-Nota ta' Qbid hija waħda monka u nulla għax maħruġa fuq ismu ma jreġix.

[11] Anke wieħed ġuridiku.

B. It-tieni argument tar-rikorrent huwa li ma kienet qed issir ebda attivita’ lleċita fuq il-bastiment li tiġġustifika l-qbid tegħu.

Ingħad hekk fil-każ **Mario Falzon vs Kummissarju tad-Dwana deċiż fil-31 ta’ Mejju 2018 -**

“....l-interpretazzjoni mogħtija mill-Qrati nostrana għall-proċedura ta' konfiska hija li din hija klassifikata bħala azzjoni in rem.

*Hekk sabet il-Qorti ta` l-Appell fis-sentenza tagħha mogħtija fid-29 ta` Jannar 2016 fil-każ fl-ismjiet “**Ahmed Ibrahim Hassan Ahmed Arafa v. Kontrollur tad-Dwana**”. Hemm ir-rikorrent ttenta azzjoni skont l-Art 72 tal-Kap 37 u sostna li huwa kien kompletament estraneu għall-allegat att kriminali.*

Il-Qorti ta` l-Appell wara li ċċitat l-Art 68 tal-Kap 37 qalet hekk :-

"Jiġi osservat mill-ewwel li dan l-artikolu ma jipprovdix biss għall-konfiska f`każ ta` żbark jew importazzjoni iżda saħansitra għat-twarrib, żamma, ħabi jew sempliċi ġarr ta` ħwejjeġ li huma suġġetti għall-konfiska. Darba li fuq il-vapur kien hemm oġġetti “suġġetti għall-konfiska” (ara wkoll l-Artikolu 6(5) tal-imsemmija Ordinanza), il-konfiska tal-bastiment hija waħda mandatarja."

"L-appellant ġustament jisħaq li taħt din il-liġi speċjali ma hemm l-ebda limitazzjoni jew eċċezzjoni għal tali konfiska kontemplata, fis-sens li ladarba jirriżulta ksur tal-provvediment tal-Artikolu 68, il-konfiska hemm imsemmija hija mandatarja, billi l-Kontrollur tad-Dwana ma ngħata ebda diskrezzjoni."

"Fil-fatt fil-ġurisprudenza tagħna ġie kostantament ritenut illi: 'Għal fini tal-Artikolu 68 dak li jitqies l-aktar ċentrali hu l-fatt li l-vettura ntużat biex jiġi mwettaq reat kontra l-ordinanza Doganali u li, in kwantu tali, kien assoġġetta l-istess vettura għal konfiska. Anke jekk il-fatti huma diversi, l-osservazzjoni in calce tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta` Frar 2003 in re: “**Cara Ltd -vs- Kontrollur tad-Dwana**” tibqa` waħda valevoli. A propożitu jingħad fiha illi 'l-proċeduri ta` konfiska huma proċeduri in rem. Ġjaladarba l-merkanzija daħlet Malta kontra l-Ordinanza tad-Dwana l-intimat kellu s-setgħa li jikkonfiskaha” – ara **Francis Xuereb pro et noe. v Kontrollur tad-Dwana** – deċiża mill-Qorti tal-Appell, Sede Inferjuri, fl-10 t`Ottubru 2005." (Sottolinear ta' din il-Qorti).

"Jigi osservat ukoll illi x-xjenza o meno ta` sid il-bastiment jew sid il-vettura, skont il-każ, ma tiċċentrax fil-materja. Kif ritenut minn din il-Qorti fis-sentenza

tagħha tad-29 t`Ottubru, 2010, fl-ismijiet ***Helen Samantha Brett v. Kontollur tad-Dwana****:"*

"Illi minn qari ta` Artikolu 68 (1) tal-Kap 37 jirriżulta bla ebda dubju illi x-xjenza li qiegħed jitkellem fuqha l-leġislatur hija ta` dak li jkun qiegħed juża l-bastiment. Imkien il-liġi ma tagħmel distinzjoni bejn is-sid u l-utent tal-istess bastiment. Għalhekk fejn il-liġi ma tiddistingwix lanqas m`għandhom jiddistingwu dawn il-Qrati."

Fil-każ fl-ismijiet ***Guido Vella vs Kontrollur tad-Dwana*** *deċiża mill-Prim`Awla tal-Qorti Ċivili fit-31 ta`Ottubru 2008 il-Qorti rriteniet:*

"Il-Qorti wara li eżaminat il-provi fid-dettal, tħoss li huwa probabbli li l-attur ma kienx jaf x`inhu għaddej u li l-operazzjoni li fiha kienet ser tinkiser il-liġi kienet saret minn nies oħrajn. Madankollu kif sewwa eċċepixxa l-intimat, din il-proċedura tal-konfiska hija waħda in rem u l-buonafede u innoċenza tal-proprjetarju tal-oġġett konfiskat ma jaffetwawx il-validita` tal-konfiska jekk l-oġġetti konfiskati jkunu il-'corpus delicti' fis-sens li jkunu ddaħħlu kontra l-Ordinanza tad-Dwana jew sar attentat biex dan isir – ara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet ***Cara Limited vs Kontrollur tad-Dwana*** *deċiża fis-27 ta` Frar, 2003".*

F`sentenza oħra tat-13 ta` Novembru 2015, mogħtija mill-Prim` Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet* ***Joseph Farrugia v Kontrollur tad-Dwana****, l-Qorti filwaqt li għaddiet ir-rassenja ta` ġurisprudenza hawn fuq imsemmija, żiedet:

"L-artikolu 68 tal-Kap. 39 ma jagħmilx distinzjoni jekk sid il-mezz tal-ġarr ikunx jaf jew le bl-attivita` kriminali...l-Artikolu 68 tal-Kap.37 ma jagħtix diskrezzjoni lill-Qorti, ġialadarba ma jagħmilx distinzjoni bejn min iwettaq l-att u s-sid tal-oġġett li jinqabad mill-intimat. .... L-artikolu 68 ma jipprovdix għall-eċċezzjoni fil-każ li sid ma kellux x`jaqsam f`reat".

Fl-isfond tal-ġurisprudenza ċitata l-Qorti bla tlaqliq tgħid li xejn ma kkonvinċietha l-verżjoni tar-rikorrent dwar kif spiċċaw fuq il-bastiment is-sigaretti u l-prodotti tat-tabakk in kwistjoni u x'kien allegatament l-intendiment tiegħu li jagħmel bihom mal-wasla tiegħu fl-ibħra territorjali Maltin.

Fl-ewwel lok kien ferm evażiv fuq dettalji bażiċi li huwa stess semma u li seta' faċilment iforni biex jagħti ftit kredibilita' lill-verżjoni tiegħu – eż l-isem u d-dettalji tal-persuna li huwa ndika bħala kaptan tal-vapur, u l-isem tal-vapur li allegatament tah ix-xbieki. Lanqas ma nġiebet prova li dakinhar kien hemm xi

għarqa ta' numru ta' containers b'merkanzija f'ibħra nternazzjonali kif allegat mir-rikorrent.

Iżda b'mod partikolari, mill-assjem tal-provi mressqa l-Qorti hija konvinta, fuq bażi ta' probabilta' li l-bastiment kien effettivament qed jintuża biex titwettaq attivita' lleċita. Dan għaliex partikolarment -
i. Ir-rikorrent jallega li l-kaxxi tas-sigaretti u t-tabakk li tellgħu mill-baħar "kienu kollha mxarrbin u ma kellhom l-ebda valur[12]". Iżda mix-xhieda tal-uffiċjali tal-Forzi Armati u tad-Dwana rriżulta bil-kontra u ċioe' li fil-maġġor parti tagħhom dawn kienu f'kundizzjoni tajba u ma kinux imxarrbin. Ġew esibiti wkoll ritratti;

ii. Filwaqt li r-rikorrent jallega li huwa u l-ekwipaġġ kellhom l-intenzjoni li malli jidħlu fl-ibħra territorjali Maltin jinfurmaw lill-Awtoritajiet b'din is-sejba ħalli jieħdu ħsieb jeqirduhom huma, irriżulta mod ieħor. Dan peress li mix-xhieda mressqa ntwera li meta l-uffiċjali li telgħu abbord biex jagħmlu l-ispezzjoni staqsewh jekk għandux xi ħaġa abbord, huwa wieġeb fin-negattiv[13];

iii. Inoltre l-merkanzija ma kinitx tidher iżda, kif xehdu l-uffiċjali, din kienet stivata tajjeb u **moħbija** f'partijiet tal-bastiment fosthom fid-*drain* tal-ħut; fattur dan li jkompli jimmilita' lejn it-teżi li allura din kienet tinsab hemm b'mod illeċitu.

Huwa paċifiku li merkanzija ta' sigaretti u tabakk hija suġġetta għall-ħlas ta' dazju ta' mportazzjoni u tas-SISA kif ukoll taxxa fuq il-valur miżjud, li f'dan il-każ ma tħallsux. Issa kif jipprovdu l-artikoli tal-liġi suċċitati u li a bażi tagħhom inħarġet in-Nota ta' Qbid, la l-bastiment in kwistjoni ntuża biex jinħbew u jinġarru dawn l-oġġetti li fuqhom ma tħallasx dazju, allura l-istess bastiment huwa *ex lege* suġġett għall-konfiska flimkien mal-merkanzija msemmija. U kif jirriżulta wkoll mll-istess dispożizzjonijiet tal-liġi, l-konfiska tal-bastiment mhijiex diskrezzjonali iżda waħda mandatorja, tassattiva.

Għalhekk fiċ-ċirkustanzi, l-ħruġ tan-Nota ta' Qbid 246/2016 inħarġet skont il-liġi.

Ċ. Ir-rikorrent isostni wkoll li n-Nota ta' Qbid imsemmija twassal għal nuqqas ta' proporzjonalita' peress li fil-fehma tiegħu il-valur ekonomiku tal-bastiment huwa ferm ogħla minn dak tal-ksur li allegatament seħħ.

---

12 Fol 46

13 Fol 107. B'referenza għall-argument tad-difensur tar-rikorrent dwar ġurisdizzjoni waqt it-trattazzjoni, tajjeb jingħad li l-bastiment tar-rikorrent ġie nterċettat madwar 7 mili nawtiċi lil hinn mid-daħla tal-Port il-Kbir (fol 123) u għalhekk l-awtoritajiet kellhom il-ġurisdizzjoni biex jagħmlu l-ispezzjoni fuq il-vapur.

Mill-provi rriżulta li l-bastiment in kwistjoni ġie stmat mid-Dwana fis-somma ta' mitejn elf Ewro (€200,000) [14], liema ammont jikkombaċja mad-dikjarazzjoni magħmula mir-rikorrent stess fir-rigward tal-valur tal-bastiment kif sottomessa lill-MFSA għas-sena 2015[15].

Minn naħa l-oħra rriżulta wkoll li l-valur totali ta' taxxi evażi fuq is-sigaretti u tabakk sdazjati jammonta għal mija u għaxar t'elef, mitejn u erbatax il-Ewro u erbgħa u erbgħin ċenteżmu (€110,214.44).

B'hekk, oltre l-fatt li fi kwalunkwe każ, kif ingħad fis-suespost, il-qbid tal-bastiment huwa tassattiv skont il-liġi, ma jirriżultax l-isproporzjon peress li l-valur tat-taxxi evażi huwa ferm għoli u jikkompara, anke jekk f'ammont inqas, mal-valur tal-bastiment.

B'hekk it-talba attriċi ma ġietx pruvata u l-bqija tal-eċċezzjonijiet tal-intimat sejrin jintlaqgħu.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi –

1. Tiċħad l-ewwel tlett eċċezzjonijiet tal-intimat filwaqt li tilqa' l-bqija tal-eċċezzjonijiet tiegħu;

2. Tiċħad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra r-rikorrent.

Onor. Dr. Miriam Hayman LL.D.
Imħallef

Victor Deguara
Dep. Reġ.

---

[14] Fol 24

[15] Fol 26 et seq